

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

ПРАВИЛА

за изпълнение на дейностите на ниво училище

*Проект “Ученически практики”,
BG051PO001/3.3.07-0001*

София, 2013 г.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

Раздел 1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ДОКУМЕНТА

- 1.1.1.** Настоящият документ, е изготвен в изпълнение на дейностите по проект BG051PO001-3.3.07-0001 „Ученически практики”, осъществяван от Министерството на образованието, младежта и науката и има за цел да се подпомогнат училищните екипи при организиране и осъществяване на основните дейности по проекта, да въведе единни стандарти при организирането и провеждането на ученическите практики.
- 1.1.2.** Правилата са разработени в съответствие с Ръководството за бенефициента за изпълнение и управление на проекти по процедура BG051PO001-3.3.07 „Ученически и студентски практики” и Заповед РД 09-67/18.01.2012 година на министъра на образованието и науката и включва указания за изпълнение на одобрените дейности по проект BG051PO001-3.3.07 „Ученически и студентски практики”, Компонент 1 „Ученически практики” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.
- 1.1.3.** Настоящият документ урежда правилата и условията за реализация на проект: BG051PO001 – 3.3.07-0001 „Ученически практики”. Този проект дава възможност за постигане на общата цел по Оперативната програма за подобряване качеството на професионалното образование и обучение, чрез усъвършенстване на практическото обучение на учениците от системата на професионалното образование и обучение (ПОО) в съответствие с потребностите на пазара на труда.
- 1.1.4.** Изпълнението на проекта създава условия за устойчив механизъм за сътрудничество между системата на ПОО и бизнеса за осигуряване на практическо обучение на учениците в реална работна среда и се работи за поставяне на ученика в центъра на образователния процес.
- 1.1.5.** Екипът за управление на проекта, определен със Заповед на министъра на образованието, младежта и науката, изпълнява, управлява, организира и контролира дейностите по проекта BG051PO001 – 3.3.07 „Ученически и студентски практики”, Компонент 1 „Ученически практики”.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

1.2. ЦЕЛИ НА ПРОЕКТА

Проектът има за цел постигане подобряването на качеството на професионалното обучение и образование и улесняване на достъпа до практическо обучение на системата на ПОО в национален мащаб чрез:

- 1.2.1.** Повече и по-добри възможности за практика в реална работна среда.
- 1.2.2.** Активно включване на бизнеса при разработването на програми за практическо обучение по професии.
- 1.2.3.** Подобряване връзката между резултатите от ПОО и потребностите на променящия се пазар на труда.
- 1.2.4.** Повишаване мобилността на гражданите и улесняване на комуникацията между работодатели и кандидати за работа и обучаващи институции.
- 1.2.5.** Улесняване прехода от училище към пазара на труда или висшето образование, чрез повишаване качеството на ПОО.
- 1.2.6.** Повишаване на квалификацията на обучаващите от системата на ПОО със специфични компетентности за организацията на практическото обучение в реална работна среда и в условията на оперативно партньорство с работодателите-партньори.

Раздел 2. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

2.1. ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ ПО ПРОЕКТА

- 2.1.1.** Документите - всичките документи, изготвени във връзка с изпълнението на проекта съдържат следните елементи: регистрационен номер, лого, наименование на проекта- BG051PO001 – 3.3.07-0001 „Ученически практики”, като се използват бланки, разработени в съответствие с изискванията за визуализация - (по образец утвърден от ръководителя на проекта). При организиране на специални събития се водят присъствени списъци.
- 2.1.2.** **Необходима документация за ученическите практики**
  - 2.1.2.1.** **Административна заповед и застраховка**

Директорът издава заповед, в която са определени лицата, участващи в практиката и мястото на провеждане на практическото обучение. Тази заповед следва да бъде сведена до знанието на ръководителя на фирмата –работодател за предприемане на

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

следващи стъпки по инструкции съгласно ЗБУТ (Закон за здравословни и безопасни условия на труд), определяне на работното време, изпълнение на учебната програма и формите на отчитане на практическото обучение.

Преди началото на ученическата практиката е необходимо да бъде направена застраховка „Злополука” на учениците, участващи в практиката за период от девет месеца. Застраховката може да бъде обща за всички участници или при необходимост индивидуална по приложена процедура.

2.1.2.2. Договор за практическо обучение, сключен между училището и участника в практиката

Получаването на стипендии за ученици, включени в практиките, се извършва въз основа на договор за практическо обучение, сключен между училището и участника в практиката (Приложение № 6 - Договор за провеждане на практическо обучение между училището, представлявано от Директор и ученика или родител/настойник на непълнолетен ученик. *Договорите задължително се подписват от Директора, след което се сканира и качва и подписва с електронен подпис в уеб базирана информационна система.*

2.1.2.3. Договор, сключен между училището училище и организация-работодател, в която ще се провежда практическото обучение на учениците

Училището сключва договор с организация-работодател, в които ще се провежда практическото обучение на учениците за изпълнението на проекта, (Приложение № 5 - Договор за провеждане на практическо обучение между Директор на училище и организация-работодател.

Договорите задължително се подписват от Директора на училището включено в проекта и организация-работодател, след което се сканира качва и подписва с електронен подпис в уеб базирана информационна система.

2.1.2.4. Сертификат за завършено практическо обучение по проекта

При завършване на практиката на ученика по проекта се издава сертификат/удостоверение за завършено практическо обучение по проекта (след успешно завършена практика) на конкретното лице, подписана от училището и организацията - работодател, при който е проведена практиката.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

Сертификат/удостоверение за завършено практическо обучение по проекта трябва да бъдат изготвени при пълно спазване на изискванията за информиране и публичност съгласно „Ръководство за изпълнение на дейности за информиране и публичност по ОП РЧР“ (Приложение № 11).

Издадените сертификати се качват в уеб базирана информационна система.

2.1.3. Ученически практики:

2.1.3.1. организират се за ученици от професионалните гимназии, от общообразователните училища в паралелки с обучение по професии и от професионалните колежи, обучавани във всички форми, които по време на практиката не са в трудови правоотношения.

2.1.3.2. продължителност 240 часа, които могат да се изработят на едно или на различни работни места в рамките на едно и също предприятие (организацията - работодател);

2.1.3.3. не се финансират от бюджета на училището;

2.1.3.4. надграждат знанията, практическите умения и компетентности придобити по време на обучението в съответния клас по съответните учебни предмети;

2.1.3.5. могат да се провеждат през учебно време, в това число събота и неделя, както и през ваканциите;

2.1.3.6. продължителността на 1 час практика е 60 минути, в един ден могат да се провеждат до 7 часа практика (за учениците, навършили 18 г. до 8 часа);

2.1.3.7. за провеждане на ученическите практики се разработва програма за конкретно работно място за 240 часа, която се утвърждава от директора.

2.1.4. Екипа по проекта във всяко училище включва:

2.1.4.1. **Функционален експерт организатор ученически практики** – училищен директор.

2.1.4.2. **Училищен финансист** – лице, което работи в счетоводството на училището с опит във финансово счетоводни дейности, доказана ефикасност при изпълнението на сроковете и текущото планиране на плащания.

2.1.4.3. Консултант/консултанти на учениците за избор на практика

2.1.4.3.1. **За професионалните гимназии** – лице, което работи в училището – помощник директор по учебно-производствената дейност или учител от съответното

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

училище с опит в професионалното образование и обучение за което консултира учениците; който отлично познава условията за практики в реална работна среда за които консултира учениците; притежава умения за мотивация на ученици в гимназиален етап на обучение и умения за оценка на потребности и интереси на ученици в гимназиален етап на обучение.

2.1.4.3.2. За общообразователни училищата, провеждащи професионално обучение -

лице което работи в училището - учител от съответното училище с опит в професионалното образование и обучение за което консултира учениците, който отлично познава условията за практики в реална работна среда за които консултира учениците; притежава умения за мотивация на ученици в гимназиален етап на обучение и умения за оценка на потребности и интереси на ученици в гимназиален етап на обучение и умения за оценка на потребности и интереси на ученици в гимназиален етап на обучение.

2.1.4.3.3. За професионалните колежи - лице което работи в професионалния колеж с

опит в професионалното обучение за което консултира обучаемите, отлично познава условията за практики в реална работна среда за които консултира обучаемите; притежава умения за мотивация на обучаемите; умения за оценка на потребности и интереси на обучаемите в съответният етап на обучение и умения за оценка на потребности и интереси на обучаемите.

2.1.4.4. Наблюдаващ учител - лице което работи в училището, учител по теория или

практика на професията, с опит в професионалното направление за което се организират практиките и отлично познава организацията на практиките в условията на реалната работна среда за която наблюдава учениците

2.1.4.5. Наставник - лице което работи в организацията – партньор за организирането на

практиките, с опит по професията, отлично познаващ условията на труд, който може да организира и подпомага учениците при провеждането на ученическата практика, пряко отговаря за възлаганите на ученика задачи; участва в оценката на резултатите на ученика и личния му напредък по време на практиката.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

2.2. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ НА УЧИЛИЩНИТЕ ЕКИПИ ПО ПРОЕКТА

- 2.2.1** Подбор и организация на училищни екипи по определени от директора критерии, в институциите от системата на ПОО.
- 2.2.2** Организиране и осъществяване на регионални обучения на училищните екипи за цялостното изпълнение на дейностите (предвидени са по 2 в регион защото се очаква включването на институциите от системата на ПОО да е постепенно) от старши експертите в РИО, членове на екипа за управление на проекта (ЕУП).
- 2.2.3** Изработване на планове и графици за провеждането на практиките сключване на договори за практики.
- 2.2.4** Изработване на програми за ученически практики от 240 часа в реални условия. Програмите се актуализират след първото прилагане и са използвани многократно до съществена промяна на условията на работното място. Програмите са споделени през ИТ пространството на проекта между учителите по професионална подготовка и наставниците. Програмите за съответните професии, могат да се споделят между сродни училища, посредством УЕБ базираната система или чрез РИО.
- 2.2.5** Подбор на ученици практиканти – 16-21 г. възраст (ежегодно 2013-2014).
- 2.2.6** Определяне на наставници от различните участващи работодатели въз основа на информацията за избраните ученици (ежегодно 2013-2014).

Раздел 3. ОТГОВОРНОСТИ И ФУНКЦИИ

В процес на изпълнение на дейностите по проекта е необходимо да се гарантира устойчивост на резултатите за изграждане на ефективен механизъм на сътрудничество между системата на ПОО и бизнеса на национално, регионално и местно ниво за постигането на поставените специфични цели. Това може да се осъществи чрез доброто разпределение и координиране на отговорностите и функциите.

3.1. НА НИВО УЧИЛИЩЕ

- 3.1.1. Директорът (функционален експерт организатор ученически практики)** на включените училища организира, координира и контролира подготовката, организацията, изпълнението, резултатите и своевременното отчитане на дейностите по проекта „Ученически практики”. Цялостно управление, координация и

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

наблюдение на всички дейности в хода на проекта. Контролира и подпомага работата на членовете на проектния екип. Осигурява взаимодействие, сътрудничество и информиране на всички страни и партньора на проекта. Изготвя всички регулярни, междинни и крайни отчети.

3.1.1.1. Издава заповед за определяне на екипа по проекта, като извършва вътрешен подбор сред работещите в училището и съвместно с екипа определят професиите/специалностите с които ще участват в проекта. Дейностите и задачите се разпределят между членовете на екипа по проекта още по време на първата работна среща в съответствие с описанието в т. 2.1.4. от правилата. Разпределението на дейностите и задачите за изпълнение на проекта трябва да е в съответствие с квалификацията и компетенциите на членовете на екипа по проекта, като се вземат предвид опита, знанията, уменията и възможностите за работа в екип на всеки един от неговите членове. *Особено важно е всеки да е наясно със своите отговорности. На тази база се подготвят и сключват договорите за изпълнение с членовете на екипа по проекта.*

3.1.1.2. Предоставя информация на Педагогическия съвет (ПС) относно изискванията, дейностите, условията и отчетността при изпълнението на проекта. Предлага на ПС тригодишен план за развитието на ученическите практики, който се актуализира ежегодно.

3.1.1.3. Организира срещи с ученици, родители и работодатели – партньори.

3.1.1.4. Определя със Заповед, въз основа на правилата за изпълнение на дейности по проекта на ниво училище, членовете на екипа, които да проучат фирмите, които могат да бъдат потенциални партньори; определя комисия за изготвяне на критериите за избор на фирми-партньори по зададени критерии да изберат фирмите-партньори, след което сключва договорите с предприятията. Ръководителят на проекта осъществява предварителен контрол в базата на партньора, с цел навременно установяване спазване на договореностите по организацията на пребиваването на участниците и провеждане на практиката им. Изработва и утвърждава съвместно с партньорите график за провеждане на практиките.

3.1.1.5. Сключва договори с учителите които ще осъществяват наблюдението на практики

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

и с учителите, които ще осигурят персонализирано консултиране на ученици за избор на практики. Утвърждават тематичен план за провеждане на практиките. Одобрява наставниците за ученическите практики, определени по критерии съвместно с представители на одобрените фирми. Сключва допълнително споразумение с училищния финансист, консултант на ученици за избор на практика и наблюдаващите учители по реда на чл. 119 от КТ, в което се определя задълженията им, размера на възнаграждението под формата на часова ставка, начина на отчитане и срока за изплащане на възнаграждението. Директора сключва договор за услуга и с наставника след препоръка от фирмата партньор въз основа на който се изплаща възнаграждението и осигуровките.

- 3.1.1.6.** Назначава комисия за определяне на критериите за подбор на ученици при разпределянето им в одобрените фирми. Определя учениците, по предварително за участие (съгласувано с родител) и разработени критерии и сключва договори с подбраните за участие в практиките ученици.
- 3.1.1.7.** Следи за допустимостта на разходите, предоставени за дейностите по проекта, съгласно изискванията на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” и националното законодателство.
- 3.1.1.8.** Представя отчети и информации.
  - 3.1.1.8.1.** На всеки два месеца представя в РИО финансов и технически отчет за верификация на извършените разходи.
  - 3.1.1.8.2.** На всеки два месеца представя в РИО информация за изпълнението на дейностите и доклад за постигнатите резултати, срещнати трудности и приложени добри практики в училището за учебната година.
- 3.1.1.9.** В срок до 30.08. на съответната година директорът попълва декларация за броя на учениците с повече от 20% отсъствия от организирани практики и я представя в РИО. РИО изпраща постъпилите декларации в МОМН.
- 3.1.1.10.** Отговаря за доставката на стоки/външни услуги за нуждите на проекта в своето училище, получава приемо-предавателни протоколи за доставка на материали от МОМН.
- 3.1.1.11.** Директорите на училищата, извършващи разходи съгласно ПМС № 228, са длъжни

Европейски съюз

**ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001
„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“**

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

да съхраняват оригиналите на документи на хартиен носител и/или на магнитен или оптичен носител, заверени с електронен подпис (или качени и подписани с електронен подпис в уеб базирана информационна система).

Директорите на училища, извършващи разходи съгласно ПМС № 228, трябва да водят точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи техническото и финансово изпълнение на проекта, използвайки подходяща електронна система за документация и двустранно счетоводство. Тези системи могат да са неразделна част от текущата счетоводна система на училището или допълнение към тази система, така че да бъде осигурена отделна счетоводна аналитичност само за дейностите по проекта. Счетоводните отчети и разходите, свързани с проекта, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка. Отговаря за правилното водене и съхраняване на проектната документация в училище – директорът и упълномощеното от него лице създава документация и архив на проекта, изготвя досие на проекта (на хартиен носител и/или на магнитен или оптичен носител, заверено с електронен подпис, както и качено и подписано с електронен подпис в уеб базирана информационна система), което трябва да съдържа цялата документация, свързана с проекта, както следва:

- 3.1.1.11.1.** опис на документите;
- 3.1.1.11.2.** решение на Педагогическия съвет за участие в проекта;
- 3.1.1.11.3.** заявка за участие (на училището);
- 3.1.1.11.4.** заповеди;
- 3.1.1.11.5.** искания за промяна и изменения на Заповедта – ако е приложимо;
- 3.1.1.11.6.** уведомителни писма за промяна, когато промените не изискват изменения на Заповедта – ако е приложимо;
- 3.1.1.11.7.** документи, удостоверяващи включването и участието на представители на целевата група в проектните дейности - договори с работодатели; договори с наблюдаващите учители и учителите консултанти за избор на практика; договори с наставниците; договори с учениците; критерии за подбор и др.;
- 3.1.1.11.8.** документи, удостоверяващи изпълнението на проектните дейности – застраховане на участниците; списъци от проведени инструктажи; графици; програми; присъствени списъци; стажантски книжки за проведена практика;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

график и място за провеждане на практики; отчети на наблюдаващите учители; периодични отчети за осъществените практики; отчети на наставниците; месечни справки за напредъка; технически доклади (междинни, заключителен) и съответните приложения към тях; анкети; оценъчни карти; годишни, междинни и финални доклади за изпълнение и др.;

3.1.1.11.8.1. финансови документи, изплащане на възнаграждения и др.; движение на средства, разходвани по проекта – договори, банкови извлечения и др.; финансови отчети (междинни, заключителен) и съответните приложения към тях; искания за плащания и съответните приложения към тях;

3.1.1.11.8.2. документи, доказващи проведени събития - данни за предприети мерки за публичност; обучения, пресконференции и др.; нагледни материали, свързани с осъществяването на практиките – снимки, презентации, макети, и т.н.; спазва изискванията за публичност на дейностите, съгласно регламента за публичност. Всички дейности по проекта трябва да са съобразени с правилата за публичност и да се заснемат, а на снимковия материал ясно да се виждат материалите за визуализацията;

3.1.1.11.9. формуляри от проверките на място; одитни доклади; кореспонденция по проекта;

3.1.1.11.10. доклади за открити нередности – ако е приложимо;

3.1.1.11.11. други документи.

3.1.1.12. Съхранява всички разходооправдателни документи съгласно чл. 13 от ПМС № 180/27.07.2007 г. „В съответствие с разпоредбите на чл. 90 от Регламент на Съвета (ЕО) № 1083/2006 г. и без да се накърняват специалните условия на чл. 100, параграф 1 от същия регламент, с изключение на случаите за частично приключване съгласно изискванията на чл. 88, документите с доказателствена стойност се съхраняват за срок три години след закриване на Оперативната програма от Комисията. В случай че национален нормативен акт или нормативен акт на Общността предвижда по-дълъг срок за съхранение на документи, се прилагат съответните специфични разпоредби на националния нормативен акт или акта на Общността”. *Желателно е да се определи член от екипа на проекта, който да отговаря за изготвянето и съхранението на досието.*

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

Цялата налична документация се съхранява от Конкретния бенефициент на хартиен носител и/или на магнитен или оптичен носител, заверена с електронен подпис, или качена и подписана с електронен подпис в уеб базирана информационна система.

3.1.1.13. Съдейства на ДО, УО, СО, националните одитни органи, Звеното за вътрешен одит на МОМН, ЕК, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външни одитори да проверяват посредством проучване на документацията му или чрез проверки на място изпълнението на проекта, както и да провеждат пълен одит при необходимост, въз основа на разходооправдателните документи, свързани с финансирането на проекта.

3.1.1.14. Информира отговорното лице от РИО и/или МОМН за замяна на членове от екипа. Сключва допълнителни споразумения;

3.1.1.15. До 5 число на всеки месец попълва всички данни за предходния месец в електронната система на проекта.

3.1.1.16. Осъществява текущото наблюдение и вътрешна оценка на провеждането на практиките.

3.1.1.17. Създава и поддържа система за комуникация между членовете на екипа.

Осъществяване на вътрешен мониторинг чрез активно и ефективно общуване между членовете на екипа по проекта в училище което е от ключово значение за успешното изпълнение на проекта използвайки някои основни средства за комуникация:

- редовни срещи на екипа;
- паметни (МЕМО) бележки, протоколи, записки;
- изпращане на факсове;
- изпращане на писма по поща или куриер;
- ел. поща, интранет (вътрешна мрежа);
- интернет страница;
- скайп или друг вид гласова интернет комуникация;
- интернет група с ограничен достъп за обмен на информация;
- интернет страница – форуми;
- видеоконференция

Европейски съюз

**ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001
„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“**

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

- уеб базирана информационна система и др.

Конкретният бенефициент удостоверява изпълнението на всички горепосочени препоръчителни дейности и извършения вътрешен мониторинг посредством протоколи, доклади за извършена работа, присъствени листове, приет план за действие, снимков материал и др. Копие от тези документи се прилагат към междинния/заключителния доклад към съответните дейности, които се отчитат

3.1.2. Училищен финансист

3.1.2.1. извършва и отчита разходите по проекта;

3.1.2.2. носи цялата отговорност за точната, целесъобразна и прозрачна отчетност на проекта;

3.1.2.3. извършва плащанията и ежедневно води счетоводната документация на проекта;

3.1.2.4. изготвя регулярни, междинни и краен финансов отчет на проекта;

3.1.2.5. въвежда и изготвя цялостната финансово-отчетна документация на проекта;

3.1.2.6. подава имената на учениците, започващи практика за сключване на застраховки в срок до два дни след сключване на договора с учениците за практика. Учениците не могат да започнат практиката без да е изпратена информация за сключена застраховка;

3.1.2.7. съдейства на компетентните органи за мониторинг, отчет и оценка на проекта.

3.1.3. Консултантът на учениците за избор на практика

3.1.3.1. съвместно с наблюдаващите учители изготвя материали за мотивиране на учениците;

3.1.3.2. съвместно с наблюдаващите учители и наставниците разработват оценъчен инструментариум за оценка на постигнатия напредък и обратна връзка за удовлетвореността на обучаемия;

3.1.3.3. изработва съвместно с партньорите график за провеждане на практиките и го предлага за утвърждаване от директора;

3.1.3.4. изготвят график и списъци на определените ученици по професии и специалности по работни места;

3.1.3.5. събират отчетите за провешите практиката ученици;

3.1.3.6. разработват система от критерии и индикатори, които наблюдава, анализира и отчита;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

- 3.1.3.7. разработват и предлагат за одобрение план за мониторинг и оценка на проектните дейности;
- 3.1.3.8. регулярно наблюдават и правят оценки на проектните дейности (осигурява мониторинг), свалят “моментни снимки” на дейностите, анализ на състоянието и напредъка и предлагат конкретни мерки за отстраняване на възникнали проблеми в хода на проекта;
- 3.1.3.9. въвеждат и водят съответната документация, свързана с преките му отговорности;
- 3.1.3.10. провеждат текущи анкети за обратна връзка за оценка на въздействието на проектните дейности и относно очакванията и удовлетвореността от практическото обучение;
- 3.1.3.11. изготвят ежемесечен доклад и го представя пред екипа на проекта и партньора;
- 3.1.3.12. отговарят за цялостната организацията, подготовката и провеждането на практиката в съответствие с приетата програма;
- 3.1.3.13. следят за изпълнение на графика на занятията и посещаемостта при провеждане на предварителното обучение на място и за спазване на графика на работното време на практиките;
- 3.1.3.14. отговарят за разработването на критериите за оценяване и приложението им;
- 3.1.3.15. отговарят за воденето на учебната документация;
- 3.1.3.16. участват в оценяването на придобитите знания и умения и напредъка на участниците;
- 3.1.3.17. съдействат на компетентните органи за мониторинг, отчет и оценка на проекта.

3.1.4. Наблюдаващи учители

- 3.1.4.1. разработват програми за провеждане на практиките;
- 3.1.4.2. участват в определянето на целите на допълнителната практика по професията/специалността и критериите за оценка на придобитите компетентности по професията/специалността по време на практиката;
- 3.1.4.3. участват в разработването на графика за провеждане на практиката и изготвят списъци на определените ученици по професии и специалности по работни места;
- 3.1.4.4. участват в реализацията на обучителната програма;
- 3.1.4.5. провеждат необходимия инструктаж по техника на безопасност и охрана на труда

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

- с учениците;
- 3.1.4.6.** наблюдават ежедневната работа на участниците, спазване трудовата дисциплина и здравословните и безопасни условия на труд;
- 3.1.4.7.** организира запознаването на учениците с дейността на работодателите-партньори;
- 3.1.4.8.** запознават учениците с правилата за провеждане на практиката, целите и критериите за оценка на придобитите компетентности по време на практиката и възможностите надграждане и сертифициране на компетентностите;
- 3.1.4.9.** подготвят предварителното обучение на работните места;
- 3.1.4.10.** координират и подпомагат дейността на наставниците;
- 3.1.4.11.** заверяват съвместно с наставниците „стажантските книжки“ на учениците;
- 3.1.4.12.** контролират и наблюдават практиката;
- 3.1.4.13.** оценяват придобитите знания и умения и напредъка на участниците (40% от тежестта на крайната оценка на ученика);
- 3.1.4.14.** изготвят текуща информация и доклад до ръководителя на проекта;
- 3.1.4.15.** обобщават отчетите за проvelите практиката ученици;
- 3.1.4.16.** съдействат на компетентните органи за мониторинг, отчет и оценка на проекта.
- 3.1.5. Работодатели – партньори или техни оторизирани представители**
- 3.1.5.1.** участват в провеждането на информационните срещи;
- 3.1.5.2.** предлагат работни места, отговарящи на професията/специалността за която се организира практиката;
- 3.1.5.3.** предлагат броя на работните места за провеждане на практиката;
- 3.1.5.4.** предлагат наставници, отговарящи на предварително зададени критерии от училищата;
- 3.1.5.5.** сключват договор с обучаващата институция;
- 3.1.5.6.** организират пребиваването на учениците и наблюдаващите ги учители;
- 3.1.5.7.** участват в съгласуването на тематичните планове за провеждане на практиката;
- 3.1.5.8.** създават подкрепяща учебна среда;
- 3.1.5.9.** определят професията/специалността, за която може да предложи провеждането на практика;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

- 3.1.5.10. провеждат предварителната подготовка на участниците на място в началото на практиката от 240 часа;
- 3.1.5.11. провеждат съответния инструктаж с учениците;
- 3.1.5.12. провеждат обучение на наблюдаващите учители - преди започване на практиката;
- 3.1.5.13. провеждат предварително обучение на място – първите два дни от практиката;
- 3.1.5.14. участват в оценяване на практикантите (по подготвения и съгласуван инструментариум);
- 3.1.5.15. осъществяват контрол по време на практиката;
- 3.1.5.16. съдействат за разпространение на резултатите;
- 3.1.5.17. могат да попълнят информация в интегрираната уеб-базирана платформа за дейността, целите, мисията и визията на организацията, включително лого с ограничен обем
- 3.1.5.18. съдействат на компетентните органи за мониторинг, отчет и оценка на проекта.

3.1.6. Наставници

- 3.1.6.1. установяват правилата за работа - запознава ученика/учениците с правилата за безопасност и охрана на труда – провеждат инструктажи – начален и на място срещу подпис; правила за работа с машини, инструменти, суровини и материали, ползването на работно/защитно облекло и защитни средства за конкретното производство;
- 3.1.6.2. установяват нивото на знанията, уменията и компетентностите на ученика (чрез въпросник, анкета, тест или др. инструментариум) и вписва в книжките по практика на ученика;
- 3.1.6.3. поставят задачи и следи за тяхното изпълнение съгласно целите и разработените предварително критерии;
- 3.1.6.4. демонстрират определени дейности или операции;
- 3.1.6.5. съдействат при анализиране на поставените за изпълнение задачи и подпомага при вземането на решения;
- 3.1.6.6. дават практически съвети относно планиране и изпълнение на задачите;
- 3.1.6.7. следят за качествено изпълнение на поставените задачи и оценяват съгласно критериите/стандартите (по възможност стандартите във фирмата и стандартите в

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

ДОИ/учебната програма да бъдат съгласувани – основен фактор за сближаване на изискванията на работодателите и целите на ПОО) за качествено изпълнение;

3.1.6.8. заверяват стажантската книжка на учениците и съвместно с наблюдаващия учител отчитат напредъка според предварително изготвен инструментариум за целите на практическото обучение и критерии;

3.1.6.9. оценяват придобитите знания и умения и напредъка на участниците;

3.1.6.10. попълват надлежно всички документи, за работа по проекта и обменят информация в интегрираната уеб-базирана платформа;

3.1.6.11. съдействат на компетентните органи за мониторинг, отчет и оценка на проекта.

3.1.7. Ученици

3.1.7.1. провеждат практиката в организацията – партньор;

3.1.7.2. провеждат практиката в рамките до 9 с сключена застраховка от месеца за всяка година, съгласно индивидуален график утвърден от директора – блоково или комбинирано.

3.1.7.3. отсъстващите ученици по уважителни причини, доказани със съответния документ или негово заверено копие, до 20% (48 часа) от часовете практиката се признава, като се прави актуализация на индивидуалния график и пропуснатите часове се отработват.

3.1.7.4. съдействат на компетентните органи за мониторинг, отчет и оценка на проекта.

3.2. НА НИВО РИО – експерти от РИО, членове на екипа за управление на проекта

3.2.1 Осъществяват подготовката и провеждането на ученически практики под ръководството на координаторите по планови региони на национално ниво. Подпомагат организацията и подбора на училищни екипи в институциите от системата на ПОО.

3.2.2. Организируют регионални обучения на училищните екипи за цялостното изпълнение на дейностите.

3.2.3. Подпомагат организацията и подбора на учениците за практика, наблюдаващите учители и на наставниците от различните участващи работодателски организации въз основа информацията за подбраните ученици.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

- 3.2.4.** Обобщават и подават информация в МОМН относно изпълнение на дейностите по проекта.
- 3.2.5.** Осъществяват текущото наблюдение и оценка на провеждането на практиките.
Контролират изпълнението на плана за действие при подготовката и провеждането на практики в своя регион и своевременно подават информация при констатирани проблеми или постигнати добри резултати, които трябва да бъдат популяризирани. Изготвят и изпращат на координаторите по планови региони на национално ниво отчети за дейностите, които координират и контролират в своя регион.
- 3.2.6.** Участват в дейностите за публичност на регионално и местно ниво.
- 3.2.7.** Предлагат обосновани промени на детайлизирания план за действие съвместно с представителите на институциите от системата на ПОО в своя регион, при необходимост.
- 3.2.8.** Участват в решаването на спорове и конфликти, възникнали в отношенията между представители на бенефициентите и/ или целевата група по проекта в своя регион.
- 3.2.9.** Контролират изправността на архивите на проектната документация – съхранявани в институциите от системата на ПОО в своя регион.
- 3.2.10.** Обобщават информацията, постъпила от училищата чрез електронен модул – „Ученически практики”.
- 3.2.11.** Проверяват програмите за практики и контролират изпълнението на изискването, практическото обучение по този проект в обем от 240 часа да не дублира практическото обучение заложено в основната програма на учениците за обучение по професия.
- 3.2.12.** Извършват вътрешен мониторинг от страна на конкретния бенефициент по изпълнение на дейностите по проекта на ниво училище и отразяват резултатите в карта.
- 3.2.13.** Представят в МОМН обобщени доклади за постигнатите резултати от изпълнението на дейностите по проекта за предходната учебна година на територията на областта не по-късно от 01 ноември.
- 3.2.14.** Проверяват отчетните документи на училищата за изпълнените ученически практики.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

3.2.15. Изготвят тримесечни справки за изпълнение на дейностите по проекта, които представят на регионалния координатор.

(Училищата имат задължение да предоставят на РИО информация (отчет) за изпълнението на дейностите на всеки два месеца)

3.2.16. Участват в подаването на финансов и технически отчет към МОМН и Управляващия орган.

3.2.17. Съдействат на компетентните органи за мониторинг, отчет и оценка на проекта.

Раздел 4. ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА

4.1. Серия работни срещи за организация на дейностите, разпределение на отговорностите между членовете на екипа , изслушване докладите на координатора по проекта.

4.2. Провеждане на информационна и разяснителна дейност за същността на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и целите и задачите на проекта, насочена към педагогически състав на ПГ; МО на учителите; ученици; родителска общност; местния печат и медии. При организиране на специални събития да се водят присъствени списъци.

За целта се провеждат следните инициативи:

4.2.1. през подготвителния период

4.2.1.1. Информация в медиите – при спазване на правилата за публичност.

4.2.1.2. Информация в интернет страницата на училището и проекта и фейсбук страницата „Ученически и студентски практики“.

4.2.1.3. Разяснение пред родителите на родителско-учителската среща.

4.2.1.4. Провеждане на час на класа на тема: Участието на ПГ в оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” с проект „ Училищни практики”, „Възможности за реализация и професионално развитие”.

4.2.1.5. Заседание на Педагогическия съвет на училището с участие на представители на Ученическия съвет.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

4.2.2. По време на провеждане на предварителното обучение на място и практиката

4.2.2.1. Информация в медиите– при спазване на правилата за публичност.

4.2.2.2. Информация в интернет страницата на училището със снимков материал от обучението и фейсбук страницата „Ученически и студентски практики“.

4.2.2.3. Информационно табло със снимков материал в училището.

4.2.2.4. Анкета с участниците за очакванията им от практиката и анкета в края на практиката за установяване на удовлетвореността при приключване на практиката.

4.2.2.5. Пресконференции.

4.2.2.6. Информация по интернет страницата на училището със снимков материал от практиката.

Очаквани резултати:

1. Информираност на всички нива, прозрачност на дейностите, получаване на обратна връзка от целевата група.
2. Създаване интерес към проекта – участие, дейности, резултати.

4.3. Организационни дейности, свързани с подготовката и провеждането на практиката и логистичната подкрепа на участниците

4.3.1. Подаване заявления за участие по направление на дейност.

4.3.2. Предварителен контрол на ръководителя на проекта.

4.3.3. Сключване на договори от ръководството на водещата организация за гарантиране на изпълнението на поетите ангажименти от страна на всички участници.

4.3.4. Застраховане на учениците.

4.4. Подготовка и мотивация на участниците

4.4.1. Тренинг и мотивация извършван от консултанта на учениците.

4.4.2. Придобиване и развиване на ключови социални умения.

4.4.3. Индивидуални разговори с участниците.

4.4.4. Оценка и анализ на резултатите.

Очаквани резултати:

1. Избягване на стрес у участниците при срещата с реалната работната среда.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

2. Плавна адаптация от учебна в реална производствена среда.
3. Стимулиране на учениците към развитие и саморазвитие и усъвършенстване през целия живот.

4.5. Предварително обучение на място – в рамките на два дена от предвидените 240 часа, има го при фирмите, дали и тук да се повтори

Очаквани резултати:

- Придобиване на допълнителни знания и умения, необходими за провеждане на практика в реална работна среда.
- Съгласуване на изискванията по професията/специалността и изискванията на работодателите с ДОО/Учебна програма.

4.6. Провеждане на производствена практика

Очаквани резултати:

- Повишаване уменията и квалификацията на участниците.
- Подобряване на компетентности от ключово значение за професионална и житейска реализация.
- Осигуряване на мобилност на завършващите професионални гимназии и адаптивността им към променящите се условия в страната и европейското пространство.
- Осигуряване на възможност на учениците от професионалните гимназии за приложение на придобитите умения и компетентности и придобиване на допълнителна квалификация и запознаване с възможностите за професионална реализация.

4.7. Заключителни дейности

4.7.1. Оформяне стажантските книжки на участниците.

4.7.2. Оценяване на участниците и издаване на документ/сертификат по образец на МОМН за проведената практика.

4.7.3. Изготвяне на отчети от наблюдаващите учители.

4.7.4. Изготвяне на междинен и заключителен технически доклад.

4.7.5. Изготвяне на междинен и заключителен финансов отчет.

Очаквани резултати:

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

- Създаване на трайна информация за резултатите от проекта, която да се ползва от заинтересовани лица и институции.
- Създаване на „порт-фолио“ на учениците преминали през обучение чрез допълнителната практика и създаване на **база-данни** с цел улесняване на професионалната им реализация на пазара на труда.

4.8. Разпространение на резултатите

- 4.8.1.** Информация на интернет страницата на училището с отзиви на участниците, включително и от страна на партньора.
- 4.8.2.** Пресконференции с медиите на регионално ниво.
- 4.8.3.** Съставяне, тиражиране и разпространение на информационна брошура и заключителен доклад.
- 4.8.4.** Заключителен семинар с представители на бизнеса, местната власт, меди, РИО, МОМН и сродни училища за отчитане резултатите от проекта.
- 4.8.5.** Информационни табла със снимков материал от проведената практика в училището.

Очаквани резултати:

- Постигане на прозрачност и текущо информиране на всички нива и информиране на местната общественост за хода и резултатите на проектните дейности.
- Мултиплициращ ефект

Раздел 5. ВИЗУАЛИЗАЦИЯ, ПУБЛИЧНОСТ И ИНФОРМИРАНЕ

- 5.1.** Училища – партньори по проекта, предприемат всички необходими мерки за информиране и публичност, както и създават условия за максимално широко огласяване на целите и достиженията от изпълнението на проекта пред целевите групи и обществото и популяризиране на донорската помощ.
- 5.2.** Училищата използват логата, слоганите и символите на ЕС, ЕСФ и ОП РЧР, съгласно изискванията за публичност, в цялата документация по проекта, включително, но не сам кореспонденция, договори, отчети, формуляри и др.
- 5.3.** Училищата оказват пълно съдействие на МОМН при провеждането на специални събития за запознаване на учениците и обществеността с целите на проекта, дейностите по изпълнението, както и с постигнатите резултати.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.07-0001

„УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще!

- 5.4. С цел по-добра и пълна информираност, училищата публикуват в своите интернет страници информация за проекта, както и линкове (хипервръзки) към интернет страницата на проекта и/или на MOMH.
- 5.5. При провеждане на рекламno-информационната кампания, училищата съдействат на MOMH за поставянето на подходящи места на табели, плакати, брошури и др. за изпълнение на изискванията на Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията от 8 декември 2006 г. относно реда и начина на изпълнение на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета за определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и на Регламент 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие.
- 5.6. Училищата поставят предоставените от MOMH информационни табели на помещенията, в които се съхраняват документи или се извършват дейности по проекта и на входа на училището.
- 5.7. Училищата приемат под отчет и съхраняват рекламните материали, предоставени от MOMH, и ги предоставят на координаторите по проекта при провеждането на информационни дни и други специални събития.
- 5.8. Училищата са длъжни да изпълняват всички допълнителни указания на MOMH във връзка с кампаниите по информиране и публичност, както и да съхраняват и разпространяват рекламno-информационните материали по указания от MOMH начин.
- 5.9. Училищата съхраняват информация за:
- копия от публикации в пресата, включително на първите страници на изданията, заглавието на страницата и самата страница, където е разположена публикацията – да е видна дата, брой на изданието;
  - снимков материал на рекламни табели и рекламни бордове. Електронен вариант на рекламните материали, излъчвания, аудио и видео записи (ако е приложимо);
  - разпечатки от интернет страници и други електронни публикации, **добри практики, постижения;**
  - копия от всички материали, използвани в рамките в рамките на дейността;
  - към междините технически доклади и към заключителния технически доклад трябва да приложите и съдържание, в което да е описан всеки документ, който прилагате.